

VERKIEZINGSPROGRAMMA

2022-2026

GROENLINKS
BLOEMENDAAL

MENSELIJK. EERLIJK. DUURZAAM.

VOOR EEN GROENE EN SOCIALE GEMEENSCHAP

De kenmerkende ligging van Bloemendaal aan de heuvelige en groene binnenduinrand levert een kwalitatief buitengewoon leefklimaat op. Dat is heel waardevol, maar ook kwetsbaar. Het is een voorrecht hier te mogen wonen, met ook nog eens grootstedelijke voorzieningen om de hoek. We hebben dan ook de dure plicht voor onze kinderen, kleinkinderen en alle andere toekomstige bewoners al dit moois te koesteren. Dat is temeer nodig door de ernstige klimaatproblemen. Dit vraagt om daadkracht, creativiteit en wil tot samenwerking. GroenLinks zorgt ervoor dat klimaat en duurzaamheid in Bloemendaal bovenaan de politieke agenda staan.

Velen willen graag in Bloemendaal wonen, maar de mogelijkheden daartoe zijn beperkt. Jongeren, starters op de woningmarkt, ouderen en mensen met lage inkomens kunnen nauwelijks aan een woning komen. GroenLinks wil graag meer woonruimte realiseren. Maar meer bouwen alléén is niet voldoende. We willen de huidige voorraad woningen veel creatiever en slimmer benutten.

Naast wonen bepaalt onze gezondheid in belangrijke mate ons welzijn. De gemeente kan geen mentale of fysieke beperkingen wegnemen of ziektes genezen. Maar de gemeente kan wél hulp en adequate zorg bieden, zorgen dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen, sporten en bewegen en sociale cohesie in wijken en buurten versterken door een ruim aanbod aan collectieve voorzieningen. GroenLinks zet zich in voor inclusieve zorg, dichtbij huis, gebaseerd op vertrouwen.

De leden van de gemeenteraad zijn gekozen door de inwoners van Bloemendaal met de opdracht al het goede te doen dat nodig is. Wij zullen dat met inzet en vol overtuiging doen en willen de burgers daarbij actief betrekken. Het belang van de gemeenschap staat voorop. GroenLinks heeft vijf speerpunten voor Bloemendaal:

1. Duurzaam en klimaatneutraal in 2040;
2. Groen, veilig en leefbaarder;
3. Iedereen moet fijn kunnen wonen;
4. Iedereen heeft recht op goede gezondheid en welzijn;
5. Politiek is van en voor de gemeenschap en niet van de partijen;

INHOUD

1. Duurzaamheid: Bloemendaal klimaatneutraal in 2040	4
2. Groen en leefbaar in Bloemendaal: veilig, meer rust en minder overlast	8
3. Wonen: Iedereen een dak boven het hoofd	11
4. Zorg: Recht op goede gezondheid en welzijn in Bloemendaal	14
5. Lokale democratie: graag meer gemeenschapspolitiek dan partijpolitiek	18

1. Duurzaamheid: Bloemendaal klimaatneutraal in 2040

De klimaatcrisis is de grootste opgave van onze tijd. De gemiddelde Bloemendaler heeft door zijn leefstijl een ecologische voetafdruk van 5 keer de aardbol, terwijl een gemiddelde wereldburger niet verder komt dan 1,6 keer. We moeten aan de slag en we hebben ook de mogelijkheden om onze voetafdruk drastisch te verminderen.

Het tegengaan van de opwarming van de aarde vergt al onze daadkracht, creativiteit en wil tot samenwerking. Wachten kan niet meer: we moeten nú de handen uit de mouwen steken. Wij allen zijn daarbij onmisbaar. Samen met de gemeente kunnen alle bewoners verduurzaming echt in de praktijk brengen. De gemeente heeft bovendien een regierol. Gemeenten moeten concrete invulling geven aan de Regionale Energie Strategieën, ook Bloemendaal. We moeten ervoor zorgen dat we in 2040 klimaatneutraal zijn.

GroenLinks zorgt ervoor dat klimaat en duurzaamheid in Bloemendaal bovenaan de politieke agenda staan. Wij willen dat de energietransitie duurzaam en eerlijk verloopt, samen met onze bewoners wordt vormgegeven en uitgevoerd, dat projecten natuurpositief worden ontwikkeld en dat de transitie leidt tot een economie zonder verspilling.

Voor mensen met een kleine portemonnee zorgen we dat zij kunnen profiteren van de energietransitie. We bestrijden energiearmoede en zorgen dat de totale woonlasten van huishoudens met een lager inkomen niet stijgen. Ook mag de energietransitie inkomensongelijkheid in geen geval vergroten: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Inwoners met weinig financiële middelen krijgen de kans om mee te doen in coöperatieve energieprojecten en te profiteren van de opbrengst.

We benaderen klimaat en duurzaamheid vanuit een integrale visie. We zorgen ervoor dat de energietransitie andere problemen niet versterkt maar juist helpt oplossen. We grijpen de kansen van de energietransitie met beide handen aan.

1. WE VERLAGEN DE WARMTEVRAAG IN HOOG TEMPO DOOR VERDERGAANDE ISOLATIE VAN WONINGEN EN HET BEVORDEREN VAN HET GEBRUIK VAN HYBRIDE WARMTEPOMPEN
Bloemendaalse woningeigenaren verbruiken relatief veel aardgas en elektriciteit.

Veel eigenaren willen graag duurzamer wonen, maar weten vaak nog niet hoe.

Daarom zetten we de komende jaren in op actieve ondersteuning gericht op

informatie en kennisoverdracht, zodat inwoners sneller in actie komen. Denk hierbij

aan informatie omtrent isoleren, het gebruik van (hybride) warmtepompen, elektrisch vervoer, en het plaatsen van zonnepanelen. Naast voorlichting zullen we, wanneer dit niet door de landelijke overheid gebeurt, bewoners die de transitie naar aanzienlijk minder energieverbruik willen maken ondersteunen met financiële maatregelen:

- Voor gereduceerd tarief meedoen in collectieve inkoopprogramma's voor isolatiematerialen, zonnepanelen, hybride warmtepompen, e.d.
- Woningen met het energielabel A, B of C krijgen een groene heffingskorting op hun WOZ-aanslag.

Ook ondersteunen we bewoners-initiatieven, zoals energiecoöperaties. De gemeente stelt meerdere daken van het eigen vastgoed beschikbaar voor collectieve projecten, financiert haalbaarheidsonderzoeken mee en vervult een actieve en verbindende rol voor energiecoöperaties richting vastgoed partijen.

2. ONS STREVEN IS DE GEMEENTELIJKE ORGANISATIE AL IN 2030 ENERGIENEUTRAAL TE DOEN ZIJN

De gemeente verduurzaamt haar eigen gemeentelijk maatschappelijk vastgoed conform de sectorale routekaart Verduurzaming gemeentelijk Vastgoed. Voor de schoolgebouwen die de komende jaren nieuw worden gebouwd, dan wel gerenoveerd, is biobased (ver)bouwen uitgangspunt, en dient het percentage dat mogelijk met toepassing van hout (zoals kruislings verlijmd hout) gebouwd kan worden, maximaal benut te worden.

De gemeente koopt circulair in. Circulariteit wordt in alle aanbestedingen een criterium en hierover komt in elk aanbestedingsdocument een specifieke paragraaf voor. We blijven ons weliswaar committeren aan de MRA-brede afspraken om in 2025 50% circulair in te kopen, maar willen in 2030 al op 100% uitkomen. De gemeente geeft zodoende het goede voorbeeld en jaagt groene innovatie aan. Met een circulair inkoopbeleid geven we lokale en regionale leveranciers een extra stimulans om ook circulair te worden.

De gemeente zal zelf geen evenementen organiseren waarbij heaters worden gebruikt en we staan geen reclame meer binnen onze gemeente toe die zijn gericht op verkoop van vlees en/of fossiele brandstoffen. Het contract met Centercom wordt daarop aangepast.

3. GEEN ZONNEPARKEN IN HET LANDSCHAP, WEL GROENE DAKEN

We behouden de hoge ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente en zijn terughoudend bij het eventueel plaatsen van een windturbine. Ruimte voor zonneparken in het landschap zien we niet. Wel stimuleren we maximaal dat inwoners hun daken gaan gebruiken om energie uit de buitenlucht te halen middels hybride warmtepompen en door middel van zonnepanelen en zonneboilers. Groene daken bedekt met sedum zorgen voor koelte in de zomer en vangen regenwater op. We verleiden particulieren om hun daken te transformeren door een subsidieregeling voor groene daken. Alle daken die van de gemeente zijn of waar de gemeente aan meebetaalt moeten dubbel gebruikt worden.

4. BEDRIJVEN DOEN MEE IN DE ENERGIETRANSITIE. WE ZIJN STRENG ALS HET GAAT OM NALEVING VAN DE WET MILIEUBEHEER

We maken verduurzamingsafspraken met ondernemers- en winkeliersverenigingen. Nieuwe bedrijven én bedrijven die hun erfpacht willen verlengen of een bestaande huurovereenkomst willen verlengen, moeten een duurzaamheidsplan opstellen voordat we tot verlenging overgaan. Denk hierbij onder meer aan de strandpaviljoens die wat ons betreft volledig circulair worden per 2025.

De Omgevingsdienst IJmond zetten wij in om mee te denken over beleidsaanscherpingen en om toe te zien op naleving van de wet milieubeheer.

5. WE MAKEN GROENE PRESTATIEAFSPRAKEN MET WONINGCORPORATIES

Een substantieel deel van de Bloemendaalse woningvoorraad is in handen van woningcorporaties. Bij corporaties ligt dan ook een groot potentieel voor het verduurzamen van woningen. We maken duidelijke prestatieafspraken met woningcorporaties onder andere over minimale energielabels, het percentage energieneutrale woningen en woningen met zonnepanelen. Verder sluiten wij ons aan bij de MRA-brede afspraak om in 2025 minimaal 20% biobased te bouwen.

6. ZUINIG MET WATER: AANPASSING RIOOLHEFFING

We moeten bewuster met water omgaan. De inwoners die zuinig met water omgaan worden beloond. Daarom wordt het gebruikersdeel van de rioolheffing aangepast: het tarief van de eerste schijf wordt met ingang van 2023 verlaagd naar €140 en blijft tot en met 2026 bevroren. De tweede staffel wordt de komende 4 jaar jaarlijks met minimaal 3% verhoogd of zoveel meer als nodig is om jaarlijks kostendekkend te zijn. Daarnaast worden de resterende vijf staffels de komende 4 jaar progressief ingericht. Betalen naar gebruik in plaats van kwantumkorting.

7. MINDER AFVAL WEGGOOIEN: HUISHOUDENS DIE MINDER RESTAFVAL AANBIEDEN, BETALEN EEN LAGERE AFVALSTOFFENHEFFING

GroenLinks wil naar een circulaire economie waarbij al ons 'afval' als grondstof hergebruikt kan worden. We willen dat de hoeveelheid restafval zo snel mogelijk minder wordt: van ca. 165 kg naar maximaal 50 kg per inwoner in 2025. Dat kan alleen als onze inwoners zoveel mogelijk de afvalstromen scheiden. Vervolgens kan het gescheiden afval worden weggebracht naar de wegbrengparkjes of worden opgehaald: groente/fruit/tuinafval/etensresten (GFT), papier/verpakkingen, glas, plastic/drinkverpakkingen/blik (PMD). Alleen met minder restafval houden we de kosten voor de afvalwerking beheersbaar. GroenLinks wil dat de vervuilers betalen en de scheiders beloond worden. Inwoners die meer afval scheiden, krijgen daarom een lagere afvalstoffenheffing. Om dumping van restafval in buurgemeenten te voorkomen zal de afvalstoffenheffing uit een vaste component en uit een variabel deel bestaan. Het vaste deel dekt alle structurele kosten en het variabele deel wordt de beloning voor de afvalscheiders.

8. EEN MILIEUZONE VOOR VRACHTWAGENS

Aansluitend op de milieuzone in Haarlem stellen we voor Bloemendaal eveneens een milieuzone in voor vrachtwagens die op diesel rijden. Dieselvrachtwagens mogen dan alleen nog in de milieuzone rijden als ze voldoen aan emissieklasse 6. Zo zorgen we voor schonere lucht voor onze inwoners, minder uitstoot en een kleiner negatief effect op het klimaat. De wens is om in 2025 de milieuzone aan te scherpen tot een nul-emissiezone voor emissievrije vracht- en bestelwagens.

9. WE MAKEN ONS STERK VOOR MINDER VLUCHTEN VAN EN NAAR SCHIPHOL Luchtvaart is verantwoordelijk voor een groot deel van de uitstoot van broeikasgassen (de schattingen lopen van 5 tot 26 %), terwijl Nederland in Europa onderaan de lijstjes van de klimaatdoelen bungelt. We maken ons sterk voor inzet op vermindering van het aantal klimaatdestructieve prevluchten vanaf Schiphol naar 350.000 en gaan de discussie aan voor een verdere vermindering. Bovendien bepleiten we een verbod op alle nachtvluchten, zoals bijvoorbeeld ook het geval is in Frankfurt.

2. Groen en leefbaar in Bloemendaal: veilig, meer rust en minder overlast

Groen en natuur zijn kenmerkend voor onze gemeente en onmisbaar voor ons welzijn, voor de ontwikkeling van onze kinderen en voor het voortbestaan van dieren en insecten. GroenLinks wil schone lucht voor iedereen, kwetterende vogels en kinderen die zorgeloos op straat spelen. We koesteren de schoonheid en de rust van een natuurwandeling in de directe omgeving. Bloemendaal heeft grote groene kwaliteiten. Het strand, de duinen, de landgoederen en de andere groenvoorzieningen zijn daarvan de belangrijkste elementen. Dat is heel waardevol, maar ook kwetsbaar. GroenLinks komt hiervoor op. Het gaat daarbij zowel om het bewaren van de groene kwaliteit zelf (intrinsieke waarde) als om de mogelijkheid deze kwaliteiten te beleven.

In onze gemeente maken we het verschil. Wij stellen groen, biodiversiteit en kwaliteit van leven centraal. Dat doen we ook bij elke aanpassing van de openbare ruimte. Veel van de publieke ruimte wordt nu ingenomen door voorzieningen voor de auto. Dat dient te worden verschoven naar fiets- en wandelvoorzieningen.

Slim nadenken over voorzieningen en volmondig inzetten op wandelen, fietsen en openbaar vervoer betekent dat we ruimte vrijspelen. Groene ruimte die ons allemaal ten goede komt.

Onze zorg voor de natuur valt uiteen in: (1) het reserveren van deze ruimte voor natuur/biodiversiteit; (2) het adequaat beheren; (3) het ontsluiten voor gebiedsgerichte recreatie; (4) het weren van negatieve invloeden van buiten.

1. ZUINIG OP DUINEN, STRAND EN BOS

Onze kostbare natuurgebieden moeten we vrijwaren van verdere bebouwing/verharding.

Recreatievormen die de kenmerkende, gebiedseigen soorten (biodiversiteit) schaden/bedreigen danwel de beleving ondermijnen zullen we terugdringen.

Het herstellen van natuur- en landschapsschade wordt voortvarend ter hand genomen.

Om zicht te houden op de natuurkwaliteiten en op de belevingskwaliteit van onze gebieden zal regelmatig door de gemeente worden overlegd met de terreinbeheerders AWN, PWN en Nationaal Park Kennemerduinen en eigenaren van grote particuliere percelen om knelpunten tijdig te signaleren, zodat door hen adequaat kan worden gereageerd. De gemeente zorgt in dit beleid en beheer voor inbreng van inwoners door middel van burgerparticipatie.

2. MEER BELEVING, MEER RUST, MINDER GELUIDSOVERLAST

We bevorderen gebiedsgerichte recreatie die natuur- en landschapsbeleving zo min mogelijk verstoort (groepsgewijze sportbeoefening buiten de paden roept spanning op en handhaving van bestaande regels schiet momenteel te kort).

Het terugdringen van geluidsoverlast pakken wij krachtig aan. Het leidende principe is dat activiteiten geen of minimale (geluids)emissie hebben. Waar dat wel het geval is, worden de veroorzakers daarvan aangesproken en verantwoordelijk gesteld. Huidige overlast betreft met name het racecircuit, verkeer, strandfeesten en popconcerten in Openluchttheater Caprera. In dit geval is de kortste klap reductie van het aantal lawaidagen van het circuit en minimalisering van geluidsemissie van strandfeesten en optredens in Caprera. (Gebruik van bijv. koptelefoons kan worden overwogen; creativiteit van veroorzakers als probleemeigenaren prikkelen). Bloemendaal aan Zee moet in plaats van een evenementenlokatie voor uitgaanspubliek van elders weer een echt klassiek familiestrand worden, waar het voor gezinnen met kinderen goed toeven is.

Om geluidsoverlast voor omwonenden te minimaliseren en binnen de geldende normen te houden zal de gemeente strikt doen handhaven en regelmatig overleggen met organisatoren van evenementen die geluidsoverlast geven en getroffen bewoners. De status stiltegebied dient gerespecteerd te worden. Laagvliegen over het stiltegebied Kennemerduinen past niet en wordt daarom zoveel mogelijk beperkt.

3. VERGROENING EN KLIMAATADAPTATIE

De huidige, rijke begroeiing in de gemeente is belangrijk bij het beperken van hittestress. Deze kwaliteit moet worden onderhouden en betreft onder meer het bewaken van het evenwicht tussen kap en herplant van bomen en daar waar nodig verwijderen van harde bestrating. Aan de bestrating van particuliere erven zullen beperkende regels worden gesteld (bijvoorbeeld actie Steenbreek). Dat leggen we vast in de omgevingsvisie en omgevingsplannen. We denken ook aan een 'tegeltax', een extra heffing op de OZB of de rioolheffing, als meer dan een bepaald percentage van de tuin betegeld is.

We bevorderen biodiversiteit in de groenvoorzieningen. Het gemeentelijke biodiversiteitsplan (2021) willen we voortvarend uitvoeren met hulp van inwoners, landgoedeigenaren en andere terreinbeheerders, waarbij we het gebruik van gebiedseigen assortiment bevorderen.

Het voorkomen van zwerfafval behoeft continue aandacht. Vrijwaar het strand van wegwerpmateriaal (bij voorkeur verkoop alleen in statiegeldverpakking).

Het plan zoals opgesteld door het Eco-team (2020) geeft veel concrete aanknopingspunten om de groene kwaliteiten te versterken. Jaarlijks benoemt de gemeente een aantal punten die dat jaar prioritair zijn en doet na afloop verslag van de vorderingen.

4. JONG EN OUD BETREKKEN BIJ HET BEHOUDEN VAN DE GROENE KWALITEITEN

Belangrijk bij het verzorgen en bewaren van de groene kwaliteiten van onze gemeente is de kennis ervan bij de bewoners. De gemeente bevordert hiertoe actief het onderwijsprogramma van basis- en middelbare scholen.

Organisaties zoals Tinholt, Buytentwist, vogelwerkgroep ZK, Zandwaaier en Thijsse's hof vormen geschikte contactpunten om bijvoorbeeld excursies te organiseren en te verzorgen in de natuurgebieden van de gemeente. Dit zal de herkenning van de groene kwaliteiten ten goede komen en het draagvlak versterken om deze kwaliteiten te beschermen en te versterken. De gemeente ondersteunt deze organisaties hiervoor en stimuleert dat bewoners zelf samenwerken om meer natuur en groen te realiseren in de straten, buurt, wijken en in de bossen, parken en landgoederen in onze gemeente.

5. PUBLIEKE WELVAART, ONS WELZIJN EN ONZE LEEFOMGEVING GAAN BOVEN PARTICULIERE RIJKDOM

De leefomgeving, biodiversiteit, sociale opgaven en de toekomst van onze aarde zijn belangrijker dan het zogenoemde rendementsdenken. Maatschappelijke waarde en groen worden leidende principes in de lokale Omgevingsvisie en bij gemeentelijke aanbestedingen. Zo willen we de ecologische waarde van onze landschappen en natuur behouden en de biodiversiteit vergroten, dierenwelzijn beschermen en verdroging tegengaan.

6. VEILIGHEID OP STRAAT IS ESSENTIEEL VOOR KINDEREN ÉN VOLWASSENEN

Voetgangers en fietsers krijgen voorrang in ons verkeersbeleid. We vragen bewoners hun auto op eigen terrein te parkeren als dat mogelijk is en voorkomen breedgeparkeerde e-scooters op trottoirs. Binnen de dorpenzone is de maximumsnelheid in de bebouwde kom 30 km/u en in straten zonder trottoirs 15 km/u. Waar mogelijk rijden snorfietsen, speed padelecs en racefietsen in groepen van meer dan twee voortaan op de rijbaan. We investeren in de fietsinfrastructuur. Zo maken we fietsen aantrekkelijker en laten mensen vaker hun auto staan. We dringen er bij de provincie op aan de fietspaden op de fietsroute Bennebroek/Heemstede-Aerdenhout via Leijduin te verbreden en de fietspaden langs N200, N201 en N208 te voorzien van comfortabel rood asphalt. Verder lossen we fietsknelpunten op als de route van Bennebroek naar het strand en realiseren we bewaakte fietsenstallingen bij Bloemendaal aan Zee. Waar nodig maken we extra fietsparkeerplekken en plaatsen snellaadpalen voor e-bikes.

7. OPENBAAR VERVOER OP MAAT

We pleiten voor uitbreiding van de buurtbus in Bennebroek en van Bennebroek naar Bloemendaal. We pleiten voor een nieuw NS station Vogelenzang-Bennebroek en werken in afstemming met MRA-Vervoerregio-Provincie aan frequentieverbetering van al het openbaar vervoer in onze gemeente.

8. WAT GOED IS VOOR DIEREN, IS GOED VOOR MENSEN

GroenLinks wil het welzijn van dieren verbeteren in Bloemendaal. Dat is ook goed voor de mensen. Als er gebouwd wordt voor mensen, dan doen we dat natuurinclusief. Zo wordt er ook gezorgd voor groen en ruimte voor vogels, insecten en vleermuizen. Daarvoor wil GroenLinks natuurinclusieve checklists ontwikkelen en die koppelen aan aanbestedingen en gebiedsontwikkeling. Ook zorgen wij voor voldoende uitlaatplekken voor honden.

9. BESCHERMING VAN ONS HISTORISCH ERFGOED

Om de voor Bloemendaal zo kenmerkende oude panden te behouden, moeten wij deze panden beschermen. Uitbreiding van de monumentlijst vinden wij dan ook nodig, evenals het aanwijzen van karakteristieke/beeldbepalende panden zoals aangegeven in de 'Nota Villawijken Bloemendaal'.

10. BEHOUD VAN WAARDEVOLLE CULTURELE VOORZIENINGEN

Bloemendaal beschikt over voor de bewoners belangrijke culturele voorzieningen, zoals de muziekschool, de bibliotheek en het openluchttheater Caprera. We vinden dat de subsidiering hiervan niet onder druk mag komen te staan.

3. Wonen: iedereen een dak boven het hoofd

We zitten midden in een wooncrisis waarin dat recht lang niet voor iedereen vanzelfsprekend is. De wachtlijsten voor een sociale huurwoning zijn enorm, waardoor starters en mensen met lage inkomens nauwelijks aan een woning kunnen komen.

Huurwoningen in de vrije sector zijn voor veel mensen onbetaalbaar. De enorme stijging van de huizenprijzen zorgt ervoor dat veel gezinnen kansloos zijn op de 'woningmarkt'. Er is een tekort aan woningen voor ouderen die niet meer volledig zelfstandig kunnen of willen wonen, maar nog niet in aanmerking komen voor een verzorgingstehuis. Het is duidelijk: GroenLinks wil graag meer woonruimte realiseren.

Maar meer bouwen alléén is niet voldoende. Het gaat ook om betaalbaar bouwen, voor die mensen voor wie de tekorten het grootst zijn. GroenLinks stuurt daarom actief op de bouw van sociale huur- en sociale koopwoningen voor starters en eenpersoonshuishoudens. Daarnaast is er in Bloemendaal een mismatch tussen vraag en aanbod: veel mensen wonen te klein of juist te groot. Daarom gaan we de huidige voorraad woningen veel creatiever en slimmer benutten, bijvoorbeeld via het splitsen van woningen en het zoeken van manieren om doorstroming aantrekkelijker te maken. Ook leggen we de rode loper uit voor iedereen met alternatieve woonidealen en creatieve oplossingen voor het tekort aan woningen, zoals coöperatieve woongroepen.

Tot slot speelt wonen een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame samenleving. Dat betekent dat het oplossen van het woningtekort niet zorgt voor hogere CO₂-uitstoot en niet ten koste gaat van onze schaarse natuur. Slim bouwen doen we dan ook energieneutraal en zoveel mogelijk circulair en klimaat adaptief. De ruimte daarvoor zoeken we zoveel mogelijk binnen de huidige gebouwde omgeving. Hierdoor sparen we de groene ruimte en biodiversiteit, geven we de bestaande gebouwde omgeving een 'boost' en dragen we bij aan gezonde mobiliteit zoals wandelen, fietsen en openbaar vervoer.

1. NIEUWBOUW BESTAAT UIT TENMINSTE 35% SOCIALE HUURWONINGEN, STARTERSWONINGEN EN LEVENSLOOPBESTENDIGE WONINGEN

Met deze maatregel pakken we het grote tekort aan van betaalbare woningen voor mensen met een laag inkomen, starters en eenpersoonshuishoudens. In Bloemendaal moeten per jaar gemiddeld 40 woningen worden gebouwd om de toename aan huishoudens het hoofd te bieden. Wanneer het niet lukt om in overleg met ontwikkelende partijen tot het gewenste resultaat te komen, gebruikt de gemeente bij nieuwbouw de doelgroepenverordening Sociale Woningbouw om dit af te dwingen. Hiermee heeft de gemeente een wettelijke basis om via het bestemmingplan dwingender te sturen op bepaalde categorieën woningen. We schaffen de bestaande afkoopregeling voor het niet hoeven bouwen van woningen in de sociale sector af en dat geldt ook bij grote renovatieprojecten.

2. WONINGEN ZIJN GEEN HANDELSWAAR. DAAROM VOEREN WE EEN ZELFBEWONINGSPLICHT IN VOOR NIEUWE KOOPWONINGEN

Een van de oorzaken van de torenhoge huurprijzen is het opkopen door beleggers van woningen met als doel deze te verhuren (*buy to let*). Daarom is het niet langer toegestaan om woningen op te kopen voor verhuur, of om deze direct weer voor een hogere prijs door te verkopen (anti-speculatie).

3. OM DE WONINGNOOD OP KORTE TERMIJN TE VERLICHTEN, ZORGEN WE VOOR TIJDELIJKE WONINGEN, DEELWONINGEN EN BLIJVENDE SPLITSING VAN HELE GROTE HUIZEN Het tekort aan woningen is dusdanig urgent dat we niet kunnen wachten tot er voldoende nieuwbouw van met name sociale huurwoningen van de grond is gekomen. Daarom stimuleren en faciliteren we de bouw van *flexibele woningen* voor de groepen waarbinnen de nood het hoogst is: jongeren en statushouders. Maar ook voor woonstarters kunnen flexibele woningen een tijdelijke oplossing bieden. Voorwaarde is wel dat bewoners na een aantal jaar doorstromen naar een permanente woning.

Ook een andere vorm van omgaan met de bestaande woonvoorraad geeft ruimte. Denk bijvoorbeeld aan het *tijdelijk delen van woningen*. Zonder dat dit vergaande juridische consequenties heeft. Eigenlijk een tijdelijke vorm van splitsing dus. Het gaat hierbij in het bijzonder om situaties waarbij kinderen langer thuis moeten blijven wonen, ouderen die samen een woning delen of mantelzorg. Het bevorderen van bijzondere woonvormen zorgt eveneens voor meer woonruimte.

Blijvende splitsing moet mogelijk zijn bij *hele grote huizen*, waarbij er wel een minimum woonoppervlakte over moet blijven, zodat er nog steeds ruime huizen overblijven met een woonoppervlakte van minimaal 150 m².

4. WE STIMULEREN HET OMVORMEN VAN LEEGSTAANDE WINKEL- EN BEDRIJFSPANDEN TOT WONINGEN

Al enige tijd staan in onze gemeente bedrijfspanden en winkels leeg, waarvan enkelen al meer dan een jaar. Leegstand leidt tot ergernis, verpaupering en vandalisme, en dergelijke panden bieden een uitgelezen kans om binnen de bebouwde omgeving nieuwe woningen te realiseren. Over leegstaand vastgoed waarvan de gemeente geen eigenaar is, heeft zij maar beperkte zeggenschap. Het stimuleren van transformatie kan via subsidieregelingen of wijzigingen in het bestemmingsplan. Een verdergaande stap is het aankopen van het leegstaande vastgoed, de bestemming aanpassen en het vervolgens uitgeven aan een ontwikkelaar. Ook onrendabele bedrijfsterreinen komen in aanmerking voor omvorming naar woonlocatie. Het terrein Bos, Tuin & Dier aan de Vogelenzangseweg willen wij, met respect voor de omgeving, herbestemmen voor woningbouw.

5. WE LEGGEN DE RODE LOPER UIT VOOR ALTERNATIEVE WOONVORMEN

De vraag naar nieuwe, alternatieve woonvormen met gezamenlijke voorzieningen en een gedeelde verantwoordelijkheid groeit. Nieuwe woonvormen kunnen kansen bieden aan tal van doelgroepen om te wonen en te leven op een manier die bij hen past. Het kan gaan om woonvormen waarin 'leunende' en 'steunende' bewoners samenwonen, voorzieningen delen en gezamenlijk het beheer voeren van het woonproject, bijvoorbeeld mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang of beschermd wonen, jonge statushouders, ouderen met of zonder zorgvraag en gemotiveerde bewoners die worden geselecteerd op basis van hun motivatie om bij te dragen aan de buurt en de bureu. Hetzelfde geldt voor alternatieve eigendomsvormen zoals coöperatieve woongroepen. Deze geven mensen meer

zeggenschap over hun woonsituatie en kunnen een antwoord vormen op het tekort aan woningen voor bepaalde groepen, zoals starters. Om nieuwe woonvormen te stimuleren zal de gemeenten samenwerken met particulier initiatief en in bestemmingsplannen ook sturen op kleinschalige alternatieve woonvormen. Door ruimte te geven aan gemengde en innovatieve woonvormen, vergroten we bovendien de zeggenschap van mensen over de eigen woonsituatie.

6. WE BOUWEN BINNEN DE GRENZEN VAN DE HUIDIGE BEBOUWING: GROEN BLIJFT GROEN
Bouwen binnen de dorpenzone, de zogeheten rode contour – de grenzen van de huidige bebouwing – heeft vele voordelen. Groene ruimte en biodiversiteit blijven intact en er is geen extra infrastructuur nodig voor (openbaar) vervoer en elektriciteit. Ook leidt zogeheten ‘inbreiding’ tot minder extra autoverkeer: voorzieningen, sport en werk zijn over het algemeen via openbaar vervoer of de fiets bereikbaar. Naast het omvormen van leegstaande winkels in woningen is woningbouw mogelijk en gewenst op het Landje van Van Riessen en op het Blekersveld en voor jongeren aan de Westelijke Randweg.

4. Zorg: recht op goede gezondheid en welzijn in Bloemendaal

Gezondheid is meer dan het afwezig zijn van ziekte. Positieve gezondheid is een benadering binnen de gezondheidszorg die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte zelf.

De gemeente kan geen mentale of fysieke beperkingen wegnemen of ziektes genezen. Maar de gemeente kan wél hulp en adequate zorg bieden, zorgen dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen, sporten en bewegen en sociale cohesie in wijken en buurten versterken door een ruim aanbod aan collectieve voorzieningen. GroenLinks zet zich in voor inclusieve zorg, dichtbij huis, gebaseerd op vertrouwen.

Goede zorg dient voor iedereen laagdrempelig en toegankelijk te zijn, ongeacht (culturele) achtergrond, sociaaleconomische status of handicap. Lager opgeleiden krijgen gemiddeld 19 jaar eerder te maken met gezondheidsklachten dan hoger opgeleiden. Zij zijn vaker eenzaam en vaker ziek. Dit is onacceptabel.

Wonen is een eerste levensbehoefte. De gemeente is verantwoordelijk voor adequate huisvesting van kwetsbare mensen. Iedereen mag zelf kiezen of je thuis blijft wonen met professionele hulp of in kleinschalige woonvormen waar zorg aanwezig is. GroenLinks wil maatschappelijke organisaties en huisartsen nauw laten samenwerken bij de monitoring van ouderen zodat zij zelfstandig kunnen wonen. Er zouden tussenvoorzieningen gerealiseerd moeten worden voor inwoners die niet meer voldoende meekunnen met de activiteiten van clubs, verenigingen of Stichting Welzijn Bloemendaal, maar voor wie (dag)opvang nog niet aan de orde is. Hiervoor is dan een indicatiestelling niet nodig.

GroenLinks wil dat de overheid vertrouwen in mensen heeft. Te vaak krijgen mensen die hulp het hardste nodig hebben, het moeilijkst toegang tot die hulp. We stoppen met de onnodige controledruk, maar vertrouwen op de eigen keuze van mensen en in de kennis en kunde van zorgprofessionals.

We dringen de marktwerking terug en stellen samenwerking tussen zorgorganisaties en zorgprofessionals voorop. Niet de laagste prijs maar de hoogste kwaliteit moet leidend zijn.

1. DE MENS STAAT VOOROP

Wij willen de sociale uitdagingen binnen Bloemendaal in samenhang oplossen. Een goede gezondheid begint bij een gezonde, sociale leefomgeving, werk en inkomen en een veilige plek om te wonen en zorg en ondersteuning voor wie dat nodig heeft. Veel inwoners zijn zich vaak niet bewust van de bestaande ondersteuningsmaatregelen. Bloemendaal staat bekend als een rijke gemeente, gemiddeld gaat het goed, maar je zult in deze gemeente maar onder dat gemiddelde zitten. Armoede, gezondheidsproblemen, achterstanden moeten actief opgespoord worden, waarbij mensen door de gemeente proactief gewezen worden op regelingen waar ze gebruik van kunnen maken. Dit alles zonder stigmatiseren.

Ter voorkoming van bureaucratische rompslomp streven wij daarbij naar een mensvriendelijke benadering via de loketten in Bennebroek en in het dorp Bloemendaal en door middel van huisbezoek in de andere dorpskernen, o.a. door de WMO-consulenten.

De Stichting Welzijn Bloemendaal werkt voor jong en oud met sociaal culturele activiteiten, dorpscoördinatie, jongerenwerk, wonenplus, Wmo-loket, ouderenadvies en cliëntondersteuning. De Stichting is van belang en verdient aandacht als aanjager van de sociale cohesie binnen onze gemeente.

2. VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN. GROENLINKS ZET DAAROM IN OP EEN STERK PREVENTIEF BELEID VOOR JONG EN OUD EN HET VERKLEINEN VAN GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

Een goede gezondheid begint bij gezond leven en daarmee het voorkomen dat je zorg nodig hebt. Echte gezondheidswinst boeken we daarom buiten het terrein van de gezondheidszorg. Bijvoorbeeld met een zinvolle dagbesteding, voor ouderen goed begaanbare trottoirs, bankjes in de openbare ruimte, schone lucht, gezond eten en sociale cohesie in de wijk. Daarom werken wij in onze dorpen aan voldoende collectieve voorzieningen, cultuur, sport en een aanpak tegen eenzaamheid. GroenLinks zet zich in tegen (sociale) ongelijkheid en gezondheidsachterstanden, door ook extra aandacht voor taalachterstanden, digitale vaardigheden en laaggeletterdheid te hebben.

3. WIJ WILLEN SAMENWERKING TUSSEN ZORGAANBIEDERS MET KWALITEIT EN HET VOORKOMEN VAN LANGE WACHTLIJSTEN ALS UITGANGSPUNT

Zorg en winst horen niet bij elkaar. GroenLinks stelt samenwerking voorop. Meer samenwerking binnen de zorg en het sociaal domein levert bovendien niet alleen kwalitatief betere hulp- en ondersteuning op, maar is ook kostenefficiënt door bundeling van budgetten.

Voor de jeugdzorg is een nieuwe reorganisatie gaande waarbij meerdere gemeenten in de regio's IJmond en Zuid-Kennemerland in gezamenlijkheid een aanbestedingstraject volgen wat in 2022 moet leiden tot aanbesteding bij een gering aantal zorgorganisaties. Deze reorganisatie zou kwalitatief betere jeugdzorg moeten opleveren. GroenLinks houdt de ontwikkelingen scherp in de gaten i.v.m. onder meer de keuzevrijheid voor zorgvragers, de nabijheid in de zorg, de rol van vrijgevestigden, de klachtafhandeling en het aanbrengen van een scheiding tussen de gewone jeugdzorg en de verwerving van complexere zorg.

De gemeente biedt hulp en ondersteuning in samenhang en stuurt mensen niet van loket naar loket. Wanneer er sprake is van een gezin met meerdere problemen, is er één regievoerder die zorgt dat er goed wordt samengewerkt. Dat voorkomt onduidelijkheid bij het gezin en bij de betrokken de hulpverleners.

Om vinger aan de pols te houden en greep te krijgen op wachttijden is een monitorsysteem nodig dat inzicht geeft in aard en omvang van de zorgvraag en op de voortgang en kwaliteit van de behandeling.

4. EEN VEILIGE JEUGD IS CRUCIAAL VOOR EEN KANSRIJKE START. DE GEMEENTE ZET DAAROM IN OP PREVENTIE, CULTURELE SENSITIVITEIT EN NAUWE SAMENWERKING MET HUISARTSEN, CONSULTATIEBUREAUS EN ONDERWIJSINSTELLINGEN

Kinderen uit gezinnen die worstelen met armoede, taalachterstand of een ongezonde leefstijl hebben het lastig. We vragen scholen in hun lessen aandacht te besteden aan gezond eten, niet roken en voldoende bewegen. JOGG (jongeren op gezond gewicht) is een mooi netwerk waarbij aansluiting moet worden gezocht. Verder zijn we voor herinvoering van twee gesprekken van ouder en kind met een jeugdarts of gespecialiseerd verpleegkundige gespreid over de basisschoolperiode. Kinderen en jongeren met een migrantenachtergrond zijn ondervertegenwoordigd in

de lichtere vormen van jeugdhulp, maar zijn (al jarenlang) oververtegenwoordigd in jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Dit wijst erop dat het moeilijk is om deze gezinnen in een vroegtijdiger stadium te helpen, dat moet veranderen.

5. MENSEN MET EEN ZORGVRAAG DIE SAMEN EEN WOONGROEP WILLEN VORMEN, MOETEN
DAARVOOR LETTERLIJK EN FIGUURLIJK DE RUIMTE KRIJGEN

In een woongroep houden mensen optimale zeggenschap over hoe zij hun zorg en woonomgeving willen inrichten. In de huidige situatie zijn daarbij tal van obstakels te overwinnen. Wij willen belemmeringen wegnemen. Vanuit de gemeente ondersteunen wij mensen die het initiatief nemen om een woonzorggroep te vormen.

6. WE VERSTERKEN DE KETEN TUSSEN VEILIGHEID EN ZORG

Dit streven vraagt om voldoende kennis van GGZ-problematiek binnen wijkteams, intensieve ambulante begeleiding en speciale ondersteuning door de politie bij verwarde personen in samenwerking met het Veiligheidshuis. Ook pleiten wij voor voldoende jongerenwerkers en voor een betere afstemming tussen het jongerenwerk en de politie/Boa's.

7. MANTELZORGERS MOETEN BETER ONDERSTEUND WORDEN. WE BETREKKEN HEN BIJ DE
ZORGVRAAG, ZETTEN TIJDIG 'RESPIJTZORG' IN EN MAKEN ONS HARD VOOR BETAALDE
AANWEZIGHEIDSZORG, ZODAT MANTELZORGERS NIET OVERBELAST RAKEN

Mantelzorgers nemen maar liefst 75 procent van de zorg thuis voor hun rekening. Veertig procent van hen is matig of ernstig belast, toch vragen zij niet gauw om hulp. Overbelasting ligt daardoor op de loer. Het moet voor mantelzorgers makkelijker worden ook eens een dag of weekend vrij te nemen en wanneer nodig extra ondersteuning te krijgen. Het vinden van de aanwezigheidszorg is vaak moeilijk. De Stichting Welzijn Bloemendaal kan hier een belangrijke rol spelen.

8. WIJ STIMULEREN PROJECTEN WAARBIJ KWETSBARE OF ZIEKE MENSEN IN CONTACT WORDEN
GEBRACHT MET KUNST EN CULTUUR

Kunst spreekt de taal van emotie en het draagt bij aan individuele ontplooiing, welbevinden en gezondheid. GroenLinks stimuleert de verbinding tussen zorg en welzijn en kunst en cultuur door het (financieel) aanmoedigen van projecten.

9. WE STEUNEN NIEUWKOMERS OM GOED TE KUNNEN INTEGREREN IN DE LOKALE SAMENLEVING
Vanaf 2022 worden de gemeenten weer verantwoordelijk voor de 'inburgering' van statushouders. Dit gaat over meer dan alleen het inkopen van een voorziening die de gemeente moet regelen. Het gaat over een goed integratiebeleid, dat recht doet aan verschillen tussen mensen. GroenLinks wil statushouders zodanig steunen, dat ze voluit kunnen meedoen in onze maatschappij. GroenLinks vindt dat wij meer moeten luisteren naar hun ideeën en gebruik moeten maken van al hun mogelijkheden. We willen ook aandacht voor meer "buddy"-gezinnen en taalcoaches, die de statushouders wegwijs maken in onze maatschappij.

5. Lokale democratie: graag meer gemeenschapspolitiek dan partijpolitiek

Onze democratie is iets om trots op te zijn. De leden van de gemeenteraad zijn gekozen door de inwoners van Bloemendaal met de opdracht al het goede te doen dat nodig is. Met inzet en vol overtuiging kwijten raadsleden zich meestal van deze taak, maar soms lukt dat minder goed. Wie dan het gedoe beziet tijdens een vergadering van de gemeenteraad beseft dat onze democratie ook vraagt om onderhoud. Je ziet dan te veel onwillevendheid, te veel ego en te weinig oog voor het algemeen belang en onvoldoende bereidheid om met elkaar te zoeken naar het beste voor de inwoners van Bloemendaal.

De grondhouding van GroenLinks in de gemeenteraad zal altijd constructief zijn. Het belang van de gemeenschap staat voorop. We zijn ideeënrijk en oplossingsgericht. Onze inbreng is gebaseerd op feiten en met respect voor andersdenkenden, maar daar waar dat nodig en zinvol is confronteren we. Ook nemen we stelling tegen destructieve krachten die de democratie zouden kunnen ondermijnen.

Nogal wat inwoners ergerden zich aan “de kleine politiek” in Bloemendaal en voelen zich vaak onmachtig, zij hebben geen plek om mee te praten en mee te besluiten. Voor GroenLinks begint de democratie onderaan. Bij actieve participatie van burgers. Bij mensen die hun straat, hun buurt, hun gemeente beter willen maken. Democratie vraagt om een overheid die ruimte geeft aan gesprek, ontmoeting en eigen initiatief.

Een sterkere democratie vraagt om een overheid die ten dienste staat van de samenleving, open en eerlijk is en aanspreekbaar is wanneer er fouten worden gemaakt. GroenLinks werkt aan een sterkere democratie waarin mensen niet alleen worden aangesproken als ‘klanten en consumenten’, maar eigenaar zijn van de overheid en onze publieke sector.

1. WE ZETTEN ONS IN VOOR HET ACTIEF BETREKKEN VAN BURGERS BIJ HET BELEID

Allereerst is voor het actief betrekken van burgers bij het beleid nodig dat daartoe geëigende, klassieke instrumenten ten volle worden benut. Het inspreken bij commissievergaderingen moet in Bloemendaal weer gewoon worden. Dit zorgt ervoor dat meer mensen betrokken zijn bij democratische besluitvorming. Hierbij maken we ruimte voor overleg, inwinnen van informatie, uitwisseling van argumenten en een gezamenlijke zoektocht naar oplossingen. Maatschappelijke organisaties van betrokken burgers worden gestimuleerd en betrokken bij het beleid. Mocht het inspraakrecht niet toereikend zijn dan pleiten wij voor meer meningspeilingen voorafgaand aan belangrijke besluitvorming, een gemeentelijk spreekuur (met wethouders en/of ambtenaren) in de verschillende dorpskernen en het betrekken van zorgverleners, zorgontvangers, mantelzorgers, de WMO raad en andere betrokkenen bij besluitvorming in het Sociaal Domein.

De raadsleden van GroenLinks zoeken gedurende de hele raadsperiode zelf ook actief contact met bewoners. Wel wegen zij belangen van individuele inwoners en buurten altijd af tegen het algemeen belang.

2. WE NEMEN DE STEM VAN JONGEREN SERIEUS

Bij besluiten die voor langere tijd effect kunnen hebben voor toekomstige generaties onderzoeken we de belangen van jongeren, kinderen en zij die nog geboren moeten worden en wegen deze mee in onze besluitvorming. We starten met een jongerenpanel.

3. ONTMOETING IN DE WIJK IS CRUCIAAL VOOR EEN GEZONDE LOKALE DEMOCRATIE. DAAR INVESTEREN WE IN

We bevorderen de leefbaarheid van wijken, zorgen voor nieuwe ontmoetingsplekken waar dat nodig is. Virtueel door middel van buurtapps, maar ook fysiek in de vorm van bijvoorbeeld buurthuizen of buurtcafés in samenwerking met lokale ondernemers. We bevorderen democratie in de wijk door buurtgroepen die dat willen de ruimte te geven de organisatie van lokale voorzieningen zelf ter hand te nemen.

4. WE WILLEN ONEIGENLIJKE BEÏNVLOEDING DOOR BELANGENVERSTRENGELING VOORKOMEN EN STAAN VOOR EEN TRANSPARANTE GEMEENTE

De integriteit van politieke partijen en bestuurders is cruciaal voor het vertrouwen in de democratie. Daarom moet transparant zijn welke persoonlijke belangen raadsleden eventueel hebben bij specifieke besluiten van de gemeenteraad. Dit om oneigenlijke beïnvloeding door belangenverstremgeling te voorkomen.

In een democratie hebben burgers recht op openheid. Dat onderhandelingen in vertrouwelijkheid plaatsvinden is veelal begrijpelijk, maar de uitkomst dient, tenzij de staatsveiligheid in het geding is, altijd openbaar gemaakt te worden. De fractie van GroenLinks zal zich altijd in het openbaar verantwoorden voor zijn rol in geheime besluitvormingsprocessen in de raad.

5. WE ZIEN DE NOODZAAK VAN REGIONALE SAMENWERKING

Regionale samenwerking is voor het voortbestaan van een zelfstandig Bloemendaal cruciaal, maar toenemende samenwerking mag er niet toe leiden dat de burger nog verder op afstand komt te staan van het besluitvormingsproces. We zorgen voor participatiemogelijkheden voor burgers en maatschappelijke organisaties tijdens het beleidsvoorbereidende proces in regio-verband en versterken verder de noodzakelijke democratische controle op regionale samenwerkingsverbanden.

De ambtelijke organisatie van de gemeente Bloemendaal staat op tal van terreinen voor een grote opgave. We hebben voldoende expertise en armslag nodig om de inspanningen op het gebied van wonen, verduurzaming en zorg adequaat te kunnen leveren. Verdergaande ambtelijke samenwerking met de ons omliggende gemeenten is in de ogen van GroenLinks onontbeerlijk. Meerdere modaliteiten zijn denkbaar: van intensivering van de bestaande ambtelijke samenwerkingsverbanden tot een model met een compacte Bloemendaalse bestuursdienst en inhuur van ambtelijke uitvoeringscapaciteit van elders.

De komende jaren worden de resultaten van de regionale samenwerking en in het bijzonder de ambtelijke samenwerking met Heemstede geëvalueerd, waarbij gekeken wordt in hoeverre deze samenwerking bijdraagt aan behoud van voorzieningen, duurzaam gezonde gemeentefinanciën en het goed functioneren van de lokale democratie.

6. SAMENWERKEN MET ANDERE PARTIJEN

Om resultaten voor de Bloemendaalse gemeenschap te bereiken werken we met alle partijen samen. De bestaande praktische samenwerking met de fractie van de PvdA zal worden versterkt.